

Notitie / Memo

HaskoningDHV Nederland B.V.
Transport & Planning

Aan: Gemeente Staphorst
Van: Royal HaskoningDHV
Datum: 26 oktober 2020
Kopie:
Ons kenmerk: BH4956TPNT2008060942
Classificatie: Alleen voor intern gebruik

Onderwerp: Uitgangspunten TVW Staphorst

De startnotitie geeft het kader voor de TVW. In deze memo staan de uitgangspunten voor onze opdracht per product samengevat.

1 Algemeen

Doelstellingen:

- Bijdrage leveren aan onze ambitie om in 2050 een energie neutrale gemeente te zijn
- We moeten voldoen aan de afspraken uit het Landelijke Klimaatakkoord
- Elke gemeente is verplicht om in 2021 een definitieve versie van de transitievisie warmte te hebben. Minimaal 8 jaar voordat de gaskraan in een wijk wordt dichtgedraaid, moet de gemeente in een Wijkuitvoeringsplan exact beschrijven op welke wijze dit zal plaatsvinden.

Er worden ook twee uitvoeringsplannen gemaakt: 'geen-spijt' maatregelen en verduurzaming monumenten. Dit hoort niet bij onze opdracht en is een apart traject.

2 BRONNEN

Conclusies uit eerdere trajecten:

- Staphorst is vanwege de lage warmtedichtheid en relatief grote hoeveelheid monumenten, minder geschikt voor een grootschalige collectieve oplossing zoals een warmtenet;
- De vraag naar gas over het jaar heen is niet constant. Als we de warmtevraag zouden elektrificeren (bijvoorbeeld met warmtepompen), hebben we meeste stroom nodig op de momenten dat de zon het minste schijnt (in de winter);
- Als we inzetten op 1,5% besparing per jaar, zal de vraag naar gas in 2030 nog ongeveer 14 miljoen m3 bedragen. Volgens RENDO is er voldoende biomassa aanwezig om ongeveer 7 miljoen m3 groen gas te produceren;
- Diepe geothermie is in Staphorst geen optie. De doorlaatbaarheid en dikte van de warmtelagen is te laag om een aantrekkelijk project te starten. Dit geldt voor de bodem tot 2250 meter diep. Ultradiepe geothermie is niet uitgezocht, deze techniek staat in Nederland nog in de kinderschoenen.
- Woningen van ná 1992 zijn het meest geschikt om all-electric te maken. In Staphorst zijn 1824 woningen na 1992 gebouwd.

- Woningen uit de periode tussen 1983 en 1992 zijn geschikt voor gebruik van hybride warmtepompen. In Staphorst zijn in deze periode 2440 woningen gebouwd.
- Voor de 600 monumenten in Staphorst zijn lage temperatuursystemen niet geschikt.

3 WAT en WANNEER kaart

Een eerste analyse van de Leidraad Warmte door medewerkers van de gemeente Staphorst en RENDO leiden tot de conclusie dat de lokale situatie onvoldoende in de Leidraad betrokken is. Zo blijkt bijvoorbeeld dat in de Leidraad geen rekening is gehouden met het relatief grote aantal monumenten in Staphorst.

In de startnotitie staat beschreven wat de eisen aan het op te leveren product zijn en welke onderdelen het moet bevatten. In het startoverleg is dit besproken en afgesproken niet alle onderdelen in deze opdracht mee te nemen. In de tabel hieronder staat welke eisen wel en geen onderdeel van de opdracht zijn.

Wel onderdeel van de opdracht	Geen onderdeel van de opdracht
Een technisch-energetische analyse per wijk	
Wat, per wijk, de realistische (ofwel: haalbaar en betaalbaar) opties als alternatief voor aardgas zijn	en hoe e.e.a. zich verhoudt tot de RES;
Wat, per wijk, de kosten voor de meest realistische alternatieven voor aardgas zijn,	hoe de verdeling van deze kosten is en welke financieringsopties hiervoor zijn;
Wat, per wijk, het meest wenselijke alternatief voor aardgas is;	Wat, per wijk, de impact van het meest wenselijke alternatief op bewoners is en wat hierin van hen verwacht wordt;
Welke mee-koppelkansen er zijn;	Wat we in Staphorst kunnen doen om de energiekloof zo klein mogelijk te houden;
Welke wijken voor 2030 aardgasvrij gemaakt wordt en in welk tempo;	Een specifiek uitvoeringsplan voor de aanpak van monumentale panden;
Wanneer, per wijk, uiterlijk een Wijkuitvoeringsplan (WUP) gereed moet zijn voor de wijken die voor 2030 aardgasvrij gemaakt worden;	
Inschatting van de totale kosten van de opgave, op basis daarvan schetsen wat de gemeente aan aanvullende middelen en instrumenten nodig heeft om deze transitie te realiseren. Daarbij kijken we zowel naar 1. De proceskosten voor de warmtetransitie (gedragen door de gemeente, zie	Een inschatting van de totale verwachte kosten die de gemeente moet betalen om aardgasvrij te worden, plus een analyse van de impact op de gemeentelijke begroting. Kortom: we weten per jaar hoeveel geld we moeten begroten, welk percentage deze bijdrage ongeveer uitmaakt van de totale

ook punt hieronder) en 2. De totale uitvoeringskosten van de warmtetransitie op hoofdlijnen (gedragen door meerdere partijen).	begroting, en hoe we dit als gemeente kunnen financieren;
Welke aanpak u voorstelt om de uitvoering succesvol te laten zijn;	Een beschrijving en uitvoeringsplan (uitgedrukt in aspecten Geld, Organisatie, Tijd, Informatie en Kwaliteit) ten aanzien van het voorkeursscenario;
Onder welke condities en voorwaarden het mogelijk is om de plannen uit te voeren. Opdrachtnemer beschrijft een stapsgewijze aanpak, waarbij isoleren en ander 'laaghangend fruit' als logische eerste stap worden beschouwd.	Een globaal communicatieplan tot 2030. Wanneer communiceren we waarover en met wie?
	Een specifiek uitvoeringsplan voor het nemen van 'geen-spijt' maatregelen zoals isoleren;
Een beschrijving van de taken en rollen die lokale energie coöperaties in de warmtetransitie kunnen vervullen;	

Uitgangspunten bij keuze voor alternatieve warmtebronnen

- De alternatieven garanderen warmte zekerheid en zijn toekomstbestendig
- Er wordt uitgegaan van bewezen technieken
- Elke inwoner moet kunnen meedoen
- De alternatieven zijn haalbaar en zo veel mogelijk betaalbaar (woonlastenneutraal)
- Per wijk worden verschillende alternatieven genoemd en wordt de meest realistische/waarschijnlijke beschreven.
- Voor monumenten wordt een aparte aanpak opgesteld, dit is geen onderdeel van de opdracht. We moeten nog beslissen of we deze uit de analyse halen of dat we alle monumenten als aparte 'buurt' beschouwen.

4 Participatieplan

Na het opstellen van een algemene technische analyse gaat de gemeente met de samenleving in gesprek. Daarom stellen we een participatieplan op, na de technische analyse. Dit plan moet worden vastgesteld door de gemeenteraad. Aan de hand van dit participatieplan kunt u procesmatige kaders meegeven over:

- De vorm van participatie (rol van de participanten) en de bestuursstijl (rol van het bestuur);
- Wie er in het participatieproces betrokken worden;
- De wijze waarop (vorm) we inwoners betrekken;
- Welke inhoud we in het participatieproces meenemen.

Aandachtspunt:

In communicatief opzicht wordt het ten zeerste afgeraden om gesprekken met inwoners over aardgasvrije wijken, te baseren op deze abstracte, onvolledige informatie.